L'obra del filòleg Jordi Canet i del fotògraf Manel Puig, que es presenta demà (18 h), a la Sala Gòtica de Castelló, és un compendi de la Guerra Civil a la vila

"Hem anat amb peus de plom a l'hora d'escriure sobre alguns fets"

J. M. Bernils | CASTELLÓ D'EMPÚRIES

Quan vàreu començar?

M.P. Doncs fa vuit anys, aprofitant que jo treballava a l'emissora municipal, vàrem parlar amb en Jordi sobre la conveniència de fer un programa diferent de la música i els informatius. Parlant de tot plegat ens va sortir la idea d'enregistrar entrevistes amb gent del poble que hagués participat a la Guerra Civil. Aleshores vàrem parlar amb el seu avi, en Fernando Canet, i més tard amb el Josep Augé, que durant anys va ser el cronista del poble. Aquí va començar tot. La convocatòria d'ajudes per part del Memorial Democràtic, en coincidir amb el 70è aniversari de l'acabament de la Guerra Civil, ens va animar a enllestir el treball.

Quantes entrevistes vàreu fer?

J.C. Doncs exactament deu, entre l'any 2000 i el 2001. El més curiós és que no es van emetre mai per la ràdio. Disposàvem, per tant, d'un material inèdit que ha estat tots aquests anys guardat, encara que ja teníem clar que algun dia s'hauria de publicar en forma de llibre. Per a l'elaboració del volum hem realitzar quatre entrevistes complementàries, també amb gent gran del poble però que no havien estat al front, per ampliar la informació a banda de la consulta a arxius i altres fonts documentals. Dels deu excombatents, vuit van lluitar en el bàndol republicà, un en el nacional i un altre ho va fer en tots dos.

Molts d'ells ja deuen ser morts.

M.P. Doncs dels 10 només en queden tres. Els morts són Fernando Canet, Josep Augé, Bertomeu Fa, Ildefons Riera, Ferriol Vidal, Anselm Renart i Sebastià Saló. En vida hi ha Joaquim Comas, Frederic Carbonell i Joaquim Comas. Tots tres vindran a l'acte de presentació del llibre, que ha editat el Centre de Recerca i Difusió de la Història Local, i que es farà aquest dissabte, a les 18 hores, a la Sala Gòtica de l'Ajuntament. Hi ha prevista la intervenció de Joan B. Culla, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona.

A banda de les entrevistes, el llibre es complementa amb més dades...

J.C./M.P. Hi ha aquest vessant de la memòria oral de gudament transcrit, però hi afegim investigació històrica sobre el desenvolupament de la Guerra Civil a la vila i nombrosos documents gràfics inèdits.

JORDI CANET I MANEL PUIG. Els dos autors, a la plaça Jaume I de Castelló BERNILS

Disposem de fotos que no s'han publicat mai fins ara i hem fet una recreació del bombardeig del 7 de febrer de 1939. Curiosament, no hem trobat cap document d'aquest fet. Vàrem pensar que els autors van ser l'Exèrcit de l'Aire italià, que havia bombardejat aquells dies Figueres i l'Escala, però als seus arxius –que són molt exhaustius– no hi consta cap document, a diferència dels altres dos. Tot plegat ens fa pensar que l'acció va ser obra de l'exèrcit de Franco.

Quina documentació inèdita aporteu en el vostre volum?

M.P. Gràcies als néts de Joan Arlà, membre del comitè de Castelló que es va exiliar a França, publiquem les llistes de noms que, pacientment, va anar recollint sobre la resta d'exiliats, gent que va morir represaliada abans i després del conflicte... Entre les dades d'Arlà, les de l'historiador Albert Compte publicades en el seu llibre dels anys 90, el Registre Civil i les de l'investigador Jordi Oliva, em sembla que donem la xifra definitiva de víctimes del conflicte i de la repressió. El llibre té 288 pàgines i centenars de fotografies, tant les dels entrevistats com moltes de persones facilitades per les seves famílies o les que hen trobat en arxius.

Castelló va viure una Guerra Civil molt convulsa i ha estat fàcil escriure el llibre?

J.C. Això ho diu l'historiador Joan B. Culla en la presentació. Sobta molt el cas de Castelló d'Empúries per les execucions que es van fer a l'inici del conflicte -els 11 morts a Fallines coincidint amb el dia de la Festa Major-, per part del comitè, i per totes les morts posteriors, de gent de dretes, de capellans, de germans gabrielistes. Un cop acabada la guerra van morir quatre persones més afusellades. Alguns d'aquests fets encara són ben vius entre famílies de la vila i hem anat amb peus de plom a l'hora d'escriure sobre alguns fets, evitant entrar en el terreny dels noms en determinades circumstàncies. Hem pogut constatar que malgrat haver passat 70 anys, encara es recorda el rerefons polític i social convuls que es va viure al poble. Tot i això creiem que es tracta d'un treball molt complet, amb abundant documentació inèdita i rescatant de l'oblit alguns personatges que van tenir la seva significació a la vila durant el conflicte. ■

→ **JORDI CANET**
"LES ENTREVISTES EREN PER A UN PROGRAMA DE RÀDIO QUE NO ES VA EMETRE MAI"

→ **MANEL PUIG**
"PUBLIQUEM LA LLISTA DEFINITIVA DE LES VÍCTIMES DEL CONFLICTE I DE LA REPRESSIÓ"